

STENOGRAFSKE BELEŠKE SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 1

BEOGRAD, 1932 GOD.

BROJ 43

XXXIX REDOVNI SASTANAK SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 18 OKTOBRA 1932 GODINE U BEOGRADU

Pre sedavali:

Pre sednik

DR. ANTE PAVELIĆ

Potprednik

JOVAN ALTIPARMAKOVIĆ

Sekretar:

DR. VASO GLUŠAČ

Prisutni su g. g. Ministri: Pre sednik Ministarskog saveta dr. Milan Srškić, Ministar poljoprivrede Juraj Demetrović, Ministar finansija dr. Milorad Đorđević, Ministar fizičkog vaspitanja naroda dr. Dragan Kraljević, Ministar građevina dr. Stjepan Srkulj.

Početak u 16 časova.

Sadržaj:

1. Čitanje i usvojenje zapisnika XXXVIII redovnog sastanka;

2. Saopštenje akata Narodne skupštine o dostavljanju Senatu na dalji postupak predloga Zakona o ugovoru o socijalnom osiguranju, zaključenom između Kraljevine Jugoslavije i Republike Austrije, predloga Zakona o projektu konvencije o prinudnom ili obaveznom radu, usvojenom od opšte konferencije međunarodne organizacije rada Društva naroda u Ženevi 28 juna 1930 god., predloga Zakona o trgovinskom ugovoru između Kraljevine Jugoslavije i Republike Austrije i predloga Zakona o dopunskom sporazumu uz ugovor o trgovini i plovidbi između naše Kraljevine i Kraljevine Italije, zaključenom 14 jula 1924 god., — u redakciji kako je Narodna skupština usvojila te zakonske predloge;

3. Izbor Odbora za proučavanje gornjih zakonskih predloga;

4. Odgovor g. Ministra finansija na pitanje senatora g. Miloja Ž. Jovanovića o finansiranju nabavaka Ministarstva vojske i mornarice;

5. **Dnevni red:** Pretres izveštaja Odbora o predlogu Zakona o produženju važnosti Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju. — Zakonski predlog je primljen i u načelu i u pojedinostima.

Govornici: Ministar finansija dr. Milorad Đorđević, Miloje Ž. Jovanović, Ivan Hribar, Ministar poljoprivrede Juraj Demetrović.

Pre sednik dr. **Ante Pavelić:** Otvaram XXXIX redovni sastanak Senata. Molim g. sekretara da izvoli pročitati zapisnik prošlog sastanka.

Sekretar dr. **Vaso Glušac** čita zapisnik XXXVIII redovnog sastanka.

Pre sednik dr. **Ante Pavelić:** Ima li kakve primedbe na ovako pročitani zapisnik? (Nema). Primedbe nema, zapisnik se overvljuje.

Molim gospodina sekretara da izvoli saopštiti izveštaj o zakonskim predlozima koji su upućeni Senatu na rad od strane Narodne skupštine.

Sekretar dr. **Vaso Glušac** saopštava:

G. Pre sednik Narodne skupštine dostavlja Senatu na rad, saobrazno čl. 64 Ustava, predlog Zakona o ugovoru o socijalnom osiguranju zaključenom i potpisanom u Beču 21 jula 1931 godine između Kraljevine Jugoslavije i Republike Austrije, u redakciji kako ga je Narodna skupština usvojila.

G. Pre sednik Narodne skupštine dostavlja Senatu na rad, saobrazno čl. 64 Ustava, predlog Zakona o projektu konvencije o prinudnom ili obaveznom radu, usvojenom od opšte konferencije međunarodne organizacije rada Društva naroda u Ženevi 28 juna 1930 go-

dine, u redakciji kako ga je Narodna skupština usvojila.

G. Predsednik Narodne skupštine dostavlja Senatu na rad, saobrazno čl. 64 Ustava, predlog Zakona o trgovinskom ugovoru između Kraljevine Jugoslavije i Republike Austrije, zaključenom i potpisanom u Beogradu 9 marta 1932. godine, u redakciji kako ga je Narodna skupština usvojila.

G. Predsednik Narodne skupštine dostavlja Senatu na rad, saobrazno čl. 64 Ustava, predlog Zakona o dopunskom sporazumu uz ugovor o trgovini i plovidbi između naše Kraljevine i Kraljevine Italije, zaključenom 14 jula 1924. godine, u redakciji kako ga je Narodna skupština usvojila.

Predsednik dr. **Ante Pavelić**: Gospodo senatori, za proučavanje ova četiri zakonska predloška slobodan sam Vam predložiti, da izaberemo dva odbora. Prvi bi odbor imao da prouči zakonske predloge o socijalnom osiguranju i o prinudnom ili obaveznom radu, dok bi drugi odbor imao da prouči zakonske predloge o trgovinskim ugovorima sa Austrijom i Italijom.

Prima li Senat ovaj moj predlog? (Prima). Pošto Senat prima, to ću vam sada saopštiti kandidatske liste, koje su predane Predsedništvu radi izbora ovih odbora.

Za prvi odbor prispela je svega jedna kandidatska lista potpisana od dovoljnog broja predlagača, i u toj listi za prvi Odbor za proučavanje zakonskog predloga o ugovoru o socijalnom osiguranju, zaključenom između naše Kraljevine i Republike Austrije i zakonskog predloga o konvenciji o prinudnom ili obaveznom radu usvojenoj od opšte konferencije međunarodne organizacije rada, predloženi su kao članovi sledeća gospoda: Banjanin Jovo, Vilović Osman, dr. Ivković Momčilo, Kovačević Tomo, dr. Rožić Valentin, dr. Gregorin Gustav, Gaj Ljudevit, dr. Tomašić Ljubomir, Tomić Svetozar, dr. Stanković Radenko i dr. Krulj Uroš.

Kao zamenici predložena su sledeća gospoda: dr. Sulejmanović Džafer, Krsta Radovanović, Mihaldžić Stevan, Radulović Marko, dr. Mičić Mićo, dr. Trinajstić Dinko, dr. Josip Silović, dr. Emilo Gavrića, Popović Matija, Janković Stjepan i Cerović Gavrić.

Prima li Senat ovako predloženu listu kandidata? (Prima). Objavljujem da su pročitana gospoda primljena kao članovi za prvi odbor.

Za drugi odbor prispela mi je takode svega jedna kandidatska lista potpisana od pet predlagača, i to za Odbor za proučavanje zakonskih predloga o trgovinskom ugovoru između naše Kraljevine i Republike Austrije i o dopunskom sporazumu uz ugovor o trgovini i plovidbi između naše Kraljevine i Italije. Predložena su kao članovi ova gospoda: Ivan Hribar, dr. Benjamin Superina, dr. Vladimir Ravnihar, dr. Stanko Šverljuga, dr. Sava Ljubibratić, dr. Uroš Desnica, dr. Ivo Majstrovic, dr. Isak Alkalaj, Milan Simonović, Dimitrije Ilićanović, i Spira Hadži-Ristić, a kao zamenici: Pavle Vujić, dr. Bogdan Gavrilović, dr. Georg Grasl, Stjepan Janković, Janko Samurović, dr. Janko Rajar, Toma Jalžabetić, Jordan Cvetković, Jovan Nešković, Šerif Arnautović i dr. Želimir Mažuranić.

Prima li Senat ovako pročitane liste kandidata? (Prima). Objavljujem da su pročitana gospoda primljena kao članovi toga odbora.

Gospodo, pošto imamo na raspoloženju još samo jedan dan, ja sam slobodan predložiti vam da ovim

odborima ostavimo rok za podnošenje izveštaja najdalje do sutra do podne. Prima li Senat ovaj predlog? (Prima). Predlog je primljen. Molim gospodu, koja su izabrana za članove oba odbora, da se izvole sastati odmah posle sednice Senata, da se izvole konstituisati i da nastave rad, kako bi odbori mogli podneti blagovremeno svoje izveštaje.

Prelazimo na daljnu tačku, gospodo senatori. Gospodin Ministar finansija ima da odgovori na pitanje g. senatora Miloja Ž. Jovanovića, koje se odnosi na finansiranje nabavaka Ministarstva vojske i mornarice.

Reč ima Gospodin Ministar finansija.

Ministar finansija dr. **Milorad Đorđević**: Gospodo senatori, gospodin senator Miloje Jovanović uputio mi je pitanje o stavljanju na raspoloženje g. Ministru vojnom potrebnih sredstava za neposrednu nabavku od naroda ljudske i stočne hrane za potrebe vojske.

Pitanje gospodina senatora glasi:

„Septembra 9 ove godine uputio sam jedno pitanje Gospodinu Ministru vojnom, koje glasi:

„Cene poljoprivrednih proizvoda koji su potrebni za vojsku, kao ljudska i stočna hrana, i to za vojnike u prvom redu pšenica, a za stoku zob, seno i slama, danas su tako nisko pale, da poljoprivrednik za njih ne može dobiti ni vrednost samih proizvodnih troškova, a najvećim delom ne može ih uopšte ni prodati.

Ministarstvo vojno, međutim, nabavlja velike količine ovih predmeta po vrlo niskoj ceni putem ugovora sa pojedinim liferantima, čime se koriste samo liferanti, jer na pr., kako sam obavešten, zaključen je ugovor sa liferantom za nabavku zobi u Južnoj Srbiji (za Prištinu i druge garnizone) po ceni od 155.— din. za 100 kgr., dok međutim liferant ima danas mogućnosti da od naroda zob kupuje baš u tim krajevima po 80 do 90 din. 100. kgr.

Ovim načinom država plaća vrlo skupo u korist liferanata potrebe za vojsku, a narod prodaje iste liferantu po najnižoj ceni, tako da liferanti zaraduju 50—60% prilikom ovih liferacija.

Prema ovakvome stanju stvari, neminovno se nameće potreba da se snabdevanje vojske vrši na drugoj osnovi, t. j. neposrednim otkupom onoga što je vojsci potrebno od samih proizvođača-poljoprivrednika, čime će se postići to, da će proizvođači dobiti mnogo bolje cene za svoje proizvode, a država će, odnosno Ministarstvo vojno, ipak dobijati sve potrebne namirnice za najmanje 25% jeftinije, no što ih sad dobija posrednim putem preko liferanata.

Ovome načinu vojnih nabavki može se pristupiti, razume se, samo onda, ako bi Ministru vojnom bile stavljene na raspoloženje od strane Ministra finansija potrebne sume, kojima će komanda odmah na licu mesta isplaćivati otkupljene količine životnih namirnica.

Sa napred izloženog, čast mi je umoliti Gospodina Ministra vojnog, da mi u jednoj od narednih sednica Senata izvoli odgovoriti na sledeća pitanja:

1) Da li Gospodin Ministar vojni uvida, da je krajnje vreme i neophodna potreba, i da to najviši interesi poljoprivrede zahtevaju, da se sve ono što se može nabaviti neposredno od proizvođača od ovih i nabavlja, da se liferacije izbegavaju u svima onim slučajevima, gde je to moguće?

2) Da li je g. Ministar vojni štogod u ovome pravcu preduzimao, pa ako je preduzimao, šta je i u koliko je preduzimao?

3) Da li su kad i u koliko tražena od Ministra finansija potrebna novčana sredstva, da bi se direktno snabdevanje vojske od naroda moglo sprovesti?"

Ja ne znam kakav ću odgovor na učinjeno pitanje dobiti od g. Ministra vojnog, te smatram da je vrlo potrebno da ovim pitanjem pokrenem i akciju g. Ministra finansija, bez koga Ministar vojni, i pri najboljoj volji, nije u mogućnosti da pristupi načinu nabavljanja potreba za vojsku neposredno od naroda.

Za otkup proizvoda od naroda mora se imati na raspoloženju gotov novac. Sa ovim se mora biti načisto, jer osiromašeni seljak ne može kreditirati državu.

Pošto se nabavke vrše za potrebu ove godine i na račun budžetskih kredita odobrenih u budžetu za 1932-1933 god., to Ministar finansija nesumnjivo raspolaze potrebnim sredstvima novčanim, da bi ih mogao staviti na raspoloženje Ministru vojnom za napred pomenutu svrhu.

U koliko državna blagajna ne bi raspolagala dovoljnim sredstvima, mogle bi se za taj cilj upotrebiti priznanice izdate od strane komandi koje otkup vrše, a koje bi se priznanice primale kao gotov novac u otplatu poreza isključivo od proizvođača, a u iznosu njihovog jednogodišnjeg poreza, a ako to ne bi bilo dovoljno za potpuno snabdevanje u ovoj godini, onda bi se moglo na to upotrebiti više na račun ranijeg dužnog poreza u onoliko, koliko će biti potrebno za potpuno snabdevanje onim artiklima koji se otkupljuju do potpunog iznosa kredita, koji su ovogodišnjim budžetom za kupovinu tih artikala predviđeni.

Poreske vlasti imale bi da sastave spiskove svih dužnika u pojedinim krajevima, u kojima se dotični artikli budu nabavljali, kako bi pojedine komande znale u kojoj vrednosti mogu od pojedinih proizvođača vršiti otkupljivanje predmeta.

Po sebi se razume, da se može otkupljivati i primati samo ona roba, za koju se utvrdi da je dobra i da odgovara uslovima koji se traže u pogledu kvaliteta po propisima koji postoje ili bi se naknadno utvrdili.

Cene bi se imale utvrđivati prema pijačnim cenama, a mogle bi biti i nešto veće s pogledom na teške prilike poljoprivrednika.

Ovim bi načinom država došla mnogo lakše do naplate poreza, i izbegle bi se egzekucije poreske, koje se danas vrše, pri kojima špekulanti dolaze gotovo bledava do raznih proizvoda, koje posle na štetu poljoprivrednika sa velikom zaradom preprodaju liferantima da bi ovi, izvršujući svoje ugovorene liferacije, postigli u ovome vremenu ogromne dobiti.

Sa svega napred izloženog, čast mi je umoliti g. Ministra finansija, da mi u sednici Senata izvoli odgovoriti na sledeća pitanja:

1) Da li g. Ministar finansija nalazi, da bi ovaj način nabavke bio koristan kako po državnu kasu, tako i po proizvođače-poljoprivrednike, koji se danas nalaze u teškom i gotovo bezizlaznom stanju?

2) Ako nalazi da bi ovo bilo dobro i korisno, je li voljan da u sporazumu sa g. Ministrom vojnim pristupi ovome načinu snabdevanja vojske poljoprivrednim proizvodima, stavljajući mu na raspoloženje materijalnu mogućnost za to na osnovi napred izloženoga mogla mišljenja, ili na drugi način, koji bi našao za bolji i umesniji.

Stvar je vrlo hitne prirode, jer su poreske egze-

kucije u punom jeku, te se, s pogledom na veoma niske cene zemljoradničkih proizvoda i na vrlo malo interesovanja za kupovinu na pijacama, vrlo teško osećaju u narodu.

Po pitanju samog postupka za snabdevanje vojske ljudskom i stočnom hranom direktno od proizvođača, a ne preko liferanata, g. interpelant će dobiti detaljno objašnjenje od g. Ministra vojske i mornarice.

Koliko je pak meni poznato, Ministarstvo vojske vrši sve ove nabavke, kao hleb, ječam, zob, seno, slama, potpuno saobrazno čl. 86 Zakona o državnom računovodstvu, t. j., direktno, komisijski, od proizvođača-sesjaka ili od zemljoradničkih zadruga, većinom po berzanskom kursu. Sadašnji g. Ministar vojske kao i njegov prethodnik, prilikom pretresa budžeta, dali su kategorične izjave u ovom pogledu, naime, da se nabavke ove vrste vrše direktno od naroda, a ne preko liferanata. U ostalom zapisnici Odbora za ocenu državnih nabavaka pri podružnom mi Ministarstvu svedoče da za poslednju godinu dana ovo pravilo nije ni u jednom slučaju bilo povređeno.

U pogledu načina finansiranja ovih nabavaka imam da izjavim, da se krediti Ministarstvu vojske i mornarice za ovu svrhu otvaraju po utvrđenom postupku uredno i da se potrebne sume doznaju u granicama raspoloživih sredstava državne blagajne u danom momentu. Predlog po kome bi se gornje nabavke finansirale priznanicama kojima bi dotični prodavci mogli plaćati jednogodišnji porez, smatram potpuno neprihvatljivim. Ove operacije sa priznanicama mogle bi kompromitovati položaj državne blagajne, naročito u današnjim prilikama. Budžetski prihodi, kao što je poznato, podbacuju, iako su budžetska predviđanja vršena sa velikom oprežnošću. Od meseca koji nastupaju očekuje se izdašniji priliv prihoda u državne kase. Državna blagajna treba likvidan novac, a ne priznanice, kojima se ne mogu plaćati državne obaveze. Sem toga, operacije sa priznanicama dale bi maha raznim zloupotrebama i spekulacijama.

Pretsednik dr. Ante Pavelić: Reč ima g. Miloje Jovanović.

Miloje Ž. Jovanović: Gospodo, kad sam ovo pitanje podneo, ja sam to učinio na osnovu izvesnih saznanja koja sam dobio prilikom putovanja po Kosovu. Tom prilikom sam saznao, da se tamo vrše nabavke za vojsku na osnovi ugovora, koji je zaključen sa Ministarstvom vojnim, i da se zob plaća 155 dinara 100 kilograma. Apsolutno je sigurno, da je onih dana kad sam ja tamo bio cena zobi bila 90 dinara 100 kilograma, znači da se liferantu plaća 65 dinara više na 100 kilograma, nego narodu kad bi se neposredno od njega kupovalo.

Gospodo, ja verujem da ima teškoća u ovom načinu snabdevanja kako sam ga ja u mom pitanju zamišljao, ali te teškoće mogu da se savladaju. Sada su takve prilike da vojska odnosno pojedine komande mogu da dobiju sve količine koje su im potrebne direktno od naroda. Baš na pijaci u Prištini i Kosovskoj Mitrovici moglo se dobiti proizvoda koliko god je bilo potrebno za pojedine tamošnje garnizone u ono vreme kad sam ja tamo bio. Prema tome smatram, da ovako skupo plaćanje liferantima ne može apsolutno da izdrži kritiku. Meni je žao što nema ovde g. Ministra vojnog, te da i od njega čujemo kako stoji ova stvar,

ali znam da nije tačno da se snabdevanje vrši otkupom od naroda po berzanskim cenama.

Gospodo, tvrdene G. Ministra finansija, da bi primanje priznanica za primljenu hranu mesto gotovog novca bilo nezgodno, jer njemu trebaju likvidna sredstva, formalno je tačno, ali, gospodo, onaj koji ima da plati porez u ovom momentu, može ga platiti time, što će njemu država primiti hranu odmah kao gotov novac. To bi bilo bolje i za državu korisnije već i zato, što se ne bi plaćala po 155 dinara za 100 kilograma, nego svega 90 ili 100 dinara.

Gospodo, ja nemam razloga da nešto zamerim G. Ministru finansija u ovoj stvari, ja sam njemu upravo postavio pitanje samo zato što on daje kredite, i što od njega zavisi da li će pojedine komade biti u mogućnosti, da kupuju potrebnu im hranu. Ja sam razgovarao sa ljudima, koji se bave tim pitanjem, sa liferantima, koji su se dugo bavili tim poslom, i svi oni tvrde da bi komande mogle stvarno nabaviti na ovaj način potrebnu im hranu, kada bi im se krediti obezbedili. A kad je tako, zašto onda u ovo vreme da se plaća liferantima 65 dinara na 100 kilograma više, kada je ta diferencija apsolutno neopravdana. Ja zbog toga molim G. Ministra da uzme ovo ponova u ocenu. Sa vojnim nabavkama mi smo uvek imali najveće teškoće.

Ima ljudi, gospodo, koji ne uviđaju da se u vremenju sadašnje teške privredne depresije, moraju napuštati stari metodi. Ja znam da ima mnogo ljudi, koji vole liferacije, kojima su one ugodne, i koji ih traže, a izbegavaju neposredno kupovanje od naroda. Svet se s pravom ljuti i protestuje što mora da bi platio porez, da prodaje zob po 0,90 od kilograma liferantu, a zna da liferant, tako kupljenu zob od naroda, prodaće posle odmah državi po 1,55 din. po kilogramu. — Gospodo, ta se nepravda oseća. Nije to mala stvar, u ovim teškim prilikama, kad se radi nešto što može da uzbudi svet i narod. Ja nisam ni liferant ni proizvođač, ali moram i kao senator i kao čovek da se uzbudim, kad vidim da se produžuje jedan postupak koji je zastareo i koji više ne odgovara ni pravdi ni duhu vremena.

Ja ponova apelujem na g. Ministra finansija, na Kraljevsku vladu i na Pretsednika vlade, da se uzme ponova u proučavanje ovo pitanje, na osnovi da se snabdevanje vojske obezbedi potpuno, ali da se istovremeno očuvaju i interesi naših finansija, kao i interesi poljoprivrede. Da je samo objavljeno da će se zob plaćati po dinar i deset para po kilogramu, ja verujem, da bi bilo ponuđeno onoliko zobi, koliko je to potrebno, pa i više, — i onda bi i narod dobio dvadeset para više po kilogramu za svoje proizvode, a i država bi kupila jeftinije za 30—40 para po kilogramu, a to u ovome vremenu nije malo. Ja nalazim, dakle, da ovo održavanje starih metoda nije dobra stvar. To će nam se svetiti. Nije to stvar koja ostaje među četiri zida, svi znaju da se liferantu plaća zob od strane države mnogo skuplje na štetu proizvođača, to se preporučava od čoveka do čoveka i stvara nezadovoljstvo.

Smatrao sam, da je ova stvar bila vredna, da bude postavljena kao predmet pitanja gospodinu Ministru vojnom, i žalim što on nije ovde, da i on, po ovome pitanju, da svoju izjavu. Gospodo, mi smo dužni, a i naše je pravo da sva pitanja koja nisu pravilno rešena, upućujemo onim putem, kojim ta pitanja treba da idu, — i da na taj način gledamo da očuvamo i interese naših finansija i interese našeg naroda, koji

je danas u vrlo teškim prilikama. G. Ministar finansija zna, da danas narod plaća vrlo teško porezu, da se muči i pati kao niko, pošto ne može da povoljno u novči svoje proizvode, već ih ustupa liferantu po jeftinu cenu, a ovaj ih posle prodaje državi, i zaraduje ono što bi trebalo da zaradi proizvođač.

Pretsednik dr. Ante Pavelić: Ima reč g. Ministar finansija.

Ministar finansija dr. Milorad Đorđević: Gospodo senatori, smatram za nužno da izjavim da uzimam na znanje ovaj apel koji je na mene uputio uvaženi g. senator Miloje Jovanović. Sa ovim njegovim željama i sugestijama upoznaću Kraljevsku vladu i nastati, osobeno kod Ministra vojske i mornarice, da se praksa direktnog nabavljanja proizvoda od proizvođača što više ukoreni i produži u resoru Ministarstva vojske i mornarice. (Aplauz i uzvici: Živeo!)

Pretsednik dr. Ante Pavelić: Prelazimo, gospodo, na dnevni red: pretres izveštaja Odbora o zakonskom predlogu o produženju važnosti Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju. Izvestilac je po ovoj tački senator g. Miloje Jovanović.

Izvestilac Miloje Ž. Jovanović: Gospodo senatori, predlog Zakona kojim se produžuje važnost Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju, koji je postojao do danas, i koji je upućen od strane Narodne skupštine, koja ga je usvojila, u našem je odboru prihvaćen, možemo reći, većinom glasova ako ne jednoglasno. Taj je predlog zakonski prihvaćen od strane sviju članova odbora, sa malim izmenama i primedbama koje su bile umesne, ali koje nisu mogle uticati na odborsku većinu da predloži da se zakonski predlog vrati natrag skupštini, te da skupština ponova rešava o tome da li će te naše izmene i primedbe primiti ili neće. — Taj izveštaj, koji ću pročitati, dovoljno je jasan i iscrpan te će Senat moći videti u čemu su zamerke i primedbe koje su pale u odboru. To je izloženo kao naša deziderata za onaj budući zakon, koji tek ima da dođe, i kojim ima da se reši definitivno pitanje o dugovima zemljoradnika.

Ja vas molim, gospodo, da dozvolite da pročitam ovaj izveštaj, koji glasi:

PRETSEDNIŠTVU SENATA

Odbor Senata, izabran na sednici od 17 oktobra za proučavanje predloga zakona o produženju važnosti zakona o zaštiti zemljoradnika i stavljanju na snagu pojedinih propisa zakona o izvršenju i o obezbeđenju uzeto je isti u rasmatranje, pa je odlučio, da predloži Sentu, da se ceo predlog u načelu i u pojedinstina usvoji onako, kako ga je primila Narodna skupština.

Ovom prilikom odbor ne može da propusti, a da ne izjavi, da ga je za ovakovu odluku rukovodilo isključivo uverenje, da je neophodno nužno, da se podneti predlog ozakoni do 20 oktobra, jer bi u protivnom moglo nastupiti ex lex stanje, koje bi moglo imati teških posledica po ceo privredni i socijalni poredak.

Pod tim okolnostima odbor se nije mogao odlučiti, da predloži Senatu, da se već usvojeni predlog od

Narodne skupštine menja i vraća Narodnoj skupštini i ako se po njegovom mišljenju istome mogu učiniti ozbiljne zamerke.

Odbor smatra, da bi najbolje bilo, da je Kraljevska Vlada još sada izašla pred Parlamenat sa izradnim zakonom, kojim se ceo problem zaduženja rešava, ali kako je po izjavi g. Ministra poljoprivrede ovo bilo nemoguće učiniti zbog nedostajanja potrebnih podataka, koji se još prikupljaju, trebalo je samo ozakoniti produženje sada postojećeg zakona bez ikakvih izmena za ono vreme, koje je Kraljevskoj Vladi potrebno, da novi zakon, koji definitivno reguliše ovo pitanje spremi i sprovede kroz parlamenat.

U Narodnoj skupštini učinjene izmene u čl. 2 predloga nisu jedine, kojima bi ovaj zakon trebalo dopuniti.

Imalo bi tu i više drugih umesnih dopuna da se učine zbog nedostataka, koji su se u zakonu pokazali, i koji su u mnogome paralisali korisno dejstvo koje se od zakona očekivalo, kao na pr. da zakon daje poveriocu slobodu obezbeđenja i utuženja najvećega dela tražbina, što pričinjava dužnicima velike troškove, a bojazan od ovih oduzima im mogućnost potpunoga iskorišćenja zakonske zaštite.

Sem toga bilo bi takode vrlo potrebno i opravdano, da je u ovome predlogu predviđena i jedna dopuna, koja bi za vreme ovoga provizoriuma učinila i novčanim zavodima izvesne olakšice, jer se novčani zavodi ovim produženjem postojećeg zakona bez svoje krivice dovode u veoma težak i kritičan položaj što potvrđuju i pretstavke njihovih udruženja, koje su upućene Senatu.

Ovaj se zakon donosi po hitnom postupku, te je odbor mišljenja, da je zbog toga opasno činiti izmene za koje nema vremena da se dovoljno prouče. Takvo postupanje može često samoj stvari naneti više štete nego koristi.

Na završetku odbor konstatuje i činjenicu, da pri rešavanju ovoga teškog problema ne sudeluje „Privredno veće“ osnovano zakonom od 26 februara ove godine: Ako jedan problem po svojoj važnosti zaslužuje svestrano proučavanje i sudelovanje u rešavanju najstručnijih pretstavnika sviju grana našeg privrednog života, to je ovaj zakon, i odbor žali što zakon o Privrednom veću nije još uveden u život.

Želeti je, da bar pri donošenju novoga zakona, koji se sada priprema, Parlamenat može pred sobom imati i mišljenje ovoga stručnog tela, radi stvaranja i formiranja pravilnog mišljenja o pojedinim činjenicama, koje su mu za njegovo odlučivanje neophodno potrebne.

Sem toga odbor očekuje, da će i g. Ministar finansija svojom poreskom politikom, a Narodna banka svojom kreditnom politikom učiniti sve što mogu, da se omogući sprovođenje ovoga zakona na način, koji bi najbolje omogućio normalizovanje današnjih prilika i doprineo olakšanju ne samo dužnicima već i svima ostalim koji su današnjim teškim stanjem najjače pogođeni.

Sa ovim izveštajem nisu se u celini složili članovi odbora g. g. Dr. Frangeš Oto, Hribar Ivan, Popović Daka, Teslić Petar i Šola Atanasije.

Za izvestioca većine određen je senator g. Jovanović Ž. Miloje.

18 oktobra 1932 god.
Beograd.

Sekretar.
Mil. P. Dragović, s. r.

Pretsednik odbora,
Dr. Frangeš, s. r.

Članovi:

P. Vujić, s. r.
Dr. Fran Novak, s. r.
Kosta Timotijević, s. r.
Mil. Ž. Jovanović, s. r.
A. Šola, s. r.
P. Teslić, s. r.

Dakle, gospodo, kao što vidite, u izveštaju je izloženo u glavnom sve, u njemu se nalaze i oni zahtevi, zbog kojih je bilo predloga da se zakon vrati Nar. skupštini i ti zahtevi uneti su sada kao što rekoh ranije u ovaj izveštaj i to kao jedan dezideratum, za rad na novom zakonskom predlogu.

Gospoda, koja bi imala da učine neke primedbe na ovaj predlog zakona, sada mogu dati svoju reč i govoriti o onome, u čemu se u pogledu detalja ne slažu sa mišljenjem većine.

Ja molim Senat, da ovaj zakonski predlog, koji je od Narodne skupštine primljen, kao po sve potreban i koristan usvoji u celosti i u pojedinostima. (Jedan glas: Je li ovo izveštaj većine?) Nije, ovo je izveštaj celog odbora, nema izveštaja manjine.

Pretsednik dr. Ante Pavelić: Otvaram načelnu diskusiju. Pošto se niko nije javio za reč u načelnoj diskusiji, prelazimo na glasanje ovog zakonskog predloga u načelu.

Pre toga molim da se pročita tekst zakonskog predloga.

Izvestilac Miloje Ž. Jovanović: Dozvolite, gospodo senatori, da vam pročitam tekst ovog zakonskog predloga. (Pročita tekst — vidi sastanak XXXVIII).

Pretsednik dr. Ante Pavelić: Molim g. sekretara da izvoli zauzeti svoje mesto i da izvoli prozivati g. g. senatore radi glasanja. Ona gospoda koja su za ovaj zakonski predlog u načelu, glasaće „za“, a koja su protiv, glasaće „protiv“.

Sekretar dr. Vaso Glušac proziva g. g. senatore koji su glasali ovako:

Alibegović Asim protiv; Alkalaj dr. Isak za; Altiparmaković Jovan za; Arnautović Šerif otsutan; Banjanin Jovo za; Bogojević Vasa za; Vidaković Antun otsutan; Vilović Osman otsutan; Vujić Pavle za; Vukčević dr. Stanojlo za; Gavrića dr. Emilo protiv; Gavrilović dr. Bogdan za; Gaj Ljudevit za; Glušac dr. Vaso za; Gmajner dr. Ivan za; Grasl dr. Georg za; Gregorin dr. Gustav protiv; Desnica dr. Uroš otsutan; Dobrinčić Petar otsutan; Dragović Milutin za; Đirlić Petar otsutan; Ivković dr. Momčilo za; Ilić Draganović Dimitrije za; Jalžabetić Tomo za; Janković Stjepan otsutan; Jovanović Ž. Miloje za; Karamehmedović dr. Hamdija otsutan; Kovačević Tomo otsutan; Kostić Petar otsutan; Kostrenčić dr. Marko za; Kotur dr. Đura za; Krulj dr. Uroš za; Kukuljević-Sakcinski Fran za; Ljubibratić dr. Sava za; Mažuranić dr. Želimir za; Majstrovic dr. Ivan otsutan; Marjanović Milan otsu-

tan; Mahmutbegović Sefedin otsutan; Mičić dr. Mića otsutan; Mihaldžić Stevan za; Muftić Salem otsutan; Nešković Jovan za; Novak dr. Fran za; Obradović Paja za; Ploj dr. Miroslav otsutan; Popović Daka za; Popović Matija za; Popović Milan za; Ravnihar dr. Vladimir za; Radovanović Krsta za; Radulović Marko za; Rajar dr. Janko za; Rožić dr. Valentin za; Samurović Janko za; Simonović Milan otsutan; Smiljanić Krsta za; Stanković Jovan za; Stanković dr. Radenko za; Sulejmanović dr. Džafer za; Teslić Petar za; Timotijević Kosta za; Tomašić dr. Ljubomir za; Tomić Svetozar za; Trinajstić dr. Dinko otsutan; Ubavić Pavle otsutan; Frangeš dr. Oton za; Hadži Bošković Trajko za; Hadži Ristić Spira za; Hribar Ivan protiv; Cvetković Jordan za; Čerović Gavriilo otsutan; Šverljuga dr. Stanko otsutan; Šilović dr. Josip otsutan; Šola Atanasije protiv; Šuperina dr. Benjamin otsutan.

Posle glasanja.

Pretsednik dr. **Ante Pavelić**: Glasalo je svega 52 gospode senatora, i to: 47 za, a 5 protiv predloga zakona. Objavljujem da je time ovaj predlog zakonski u načelu prihvaćen. Sad prelazimo na raspravu u pojedinostima. Molim gospodina izvestioca da pročita čl. 1.

Izvestilac **Miloje Ž. Jovanović** čita naslov i čl. 1. predloga Zakona (Vidi sast. XXXVIII.)

Pretsednik dr. **Ante Pavelić**: Kod ovoga člana prijavio se za reč senator gospodin Ivan Hribar. Ima reč gospodin Ivan Hribar.

Ivan Hribar: Visoki Senate, glasaću protiv zakona, ali ne iz načelnih razloga, jer sam duboko uveren da kriza naše poljoprivrede iziskuje izdašne pomoći. Takve pomoći nije joj doneo zakon od 19 aprila ove godine, ne donša joj predležea zakonska osnova i neće mu moći doneti ni osnova zakona, koju se ima obvezati Vlada da predloži Narodnome predstavništvu tako pravodobno da će — pomno proučena i izglasana — dobiti zakonsku snagu 20 decembra ove godine.

U toku dvaju meseca je apsolutno nemoguće rešiti ovu zadaću zadovoljivo, pa neka bi imao g. Ministar, pored sve svoje dobre volje i opsežnog znanja, još tako dobre veštace pri ruci.

Današnja kriza je kriza celokupnog državnog gospodarstva. Zato treba da se počne rešavati sa toga gledišta. Neću reći da nije poljodjelac prvi kome treba priteći u pomoć. Ali je pitanje kako i dokle je treba imati pred očima, kakve će to reperkusije proizvesti kod ostalih grana državnog gospodarstva.

Videli smo, gospodo senatori, kakvim je plodom urodio naš prvi hitnim postupkom Narodnog predstavništva učinjeni korak. Zakon od 19 aprila tekuće godine smatra se skoro općenito i u najširim slojevima državljana — a naročito i kod većine samog seljačkog pučanstva nesrećom. Urodio je naime više zla nego li koristi.

To neka nam bude opomenom.

Lako je, gospodo moja, unositi zabunu u postojeće prilike; ali je teško popravljati jedanput učinjene pogreške.

Zato bi, po mome mišljenju i tvrdom uverenju, trebalo da damo Vladi za zamašnji rad sastave zakonskog nacrtu, koji neka bi doneo istinsku trajnu po-

moć zemljoradnicima, dostatno vremena. Za takvu trajnu pomoć smatram pored ostalog i zakonite mere protiv iskorišćavanja seljaka po trgovstvu, zanatstvu i industriji. Otuda naime ponajviše izvire njegovo sadanje bedno stanje, jer mora prejevtino prodavati i preskupo kupovati.

Vrlo je poželjno da kod donošenja tako važnog i dalekosežnog Zakona saraduje i Privredno veće, u kome će biti zastupane sve grane državne privrede i čije bi mišljenje moglo biti toga radi od odlučujućeg značenja za Vladu. Tog veća još nemamo, premda ima već zakonske osnove za njegovo oživotvorenje. Zato apelujem na prepoštovanog gospodina Predsednika vlade da uvođenjem u život Privrednog veća zadovolji živov želji nas svih, i nadam se da me glede tog apela nijedan član ovog visokog zakonodavnog tela neće dezavuisati.

Konačno hoću da iznesem još da imamo senatski odbor za pretresanje mnog i mojili drugova samostalnog predloga o ostvarenju smernica za buduću privrednu politiku naše države. Ovaj odbor nadam se da će u novom zasedanju biti obnovljen, pošto ćemo zaključiti ovo zasedanje i pošto po našem Ustavu i po poslovnom redu otvaramo novo zasedanje, te će se dati na marljiv i neprekidan rad, koji bi doneo pozitivne rezultate u tome smislu da će to odgovarati svrsi i neće stavljeti u opasnost državni kredit.

Zato sam u Odboru, izjavljujući da primam predležeću zakonsku osnovu, predložio da se rok trajanja zakona odredi do 20 maja 1933 mesto do 20 decembra ove godine. Ovaj predlog u Odboru nije bio primljen, i zato ga iznašam ovde. Ne bude li ni u Senatu usvojen, ja ću glasati protiv ove zakonske osnove.

Pretsednik dr. **Ante Pavelić**: Gospodo senatori, žalim, ali moram upozoriti gospodina senatora, da gospoda senatori nemaju pravo da u specijalnoj raspravi podnose amandmane.

Reč ima g. Ministar poljoprivrede.

Ministar poljoprivrede Juraj **Demetrović**: Gospodo senatori, mislio sam da će od gospode koja su odvojila svoje mišljenje neko izneti razloge protiv produženja ovoga dosadašnjega zakona o zaštiti zemljoradnika, pa da će onda trebati da odgovorim na pojedine napomene.

Medutim, kako je sada gospodin senator Hribar izneo neke razloge, mislim da sam dužan da na njih odgovorim tako, da s tim u vezi dam i neka potrebna obaveštenja. Teza gospodina senatora Hribara je ta, da bi trebalo dosadašnji zakon produžiti do 20 maja 1933 god. i on uz to vezuje svoje glasanje odnosno neglasanje za ovaj zakon.

Gospodin senator Hribar ocenuje da je to pitanje tako teško i komplikovano, da se neće moći u tako kratkom vremenu svršiti i da bi zato trebalo dati jedan duži rok. Medutim, gospodo senatori, ja se nadam da će se taj zakon moći doneti u propisanom roku, kako je predviđen, jer bi bilo nepoželjno da u krajnoj nuždi taj rok produžimo. Moglo bi doći samo u krajnoj nuždi do produženja toga roka, ali ja to ne očekujem, a mislim da je i većina vas istoga mišljenja da treba sve potrebno učiniti, da se novi zakon svakako donese u određenom roku.

Gospodin senator Hribar medutim je izneo neke tvrdnje i u pogledu valjanosti i vrednosti sadašnjega zakona. On drži da je sadašnji zakon doneo više šte-

te, da je doneo više zla nego koristi, upravo da je taj zakon nesrećan. Ja se ne bih mogao složiti s tim, a držim ni vi koji ste glasali za ovaj zakonski predlog u načelu ne biste se mogli s tim složiti, kao ni uopšte cela naša javnost. Mi svi dobro znamo, gospodo senatori, da je ovaj zakon od 19 aprila ove godine bio jedan diktat nužde, diktovala ga je potreba, diktovala ga je situacija u kojoj se nalazi naš seljak. Mi smo videli pred sobom nemogućnost da seljak odgovara svojim obavezama, i smatrali smo da je apsolutno potrebno da ga zaštitimo od prodaje njegovog imanja. Najviši državni interes jeste taj, da sačuvamo seljaku njegov dom, da sačuvamo seljaku njegovu zemlju i tim principima smo se rukovodili, kad smo donosili zakon od 19 aprila.

Prilike, kako su se razvijale dalje posle donošenja ovoga zakona, dokazale su da smo pravilno ocenili situaciju, da u istinu seljak nije mogao da odgovara svojim obavezama, kako bi to bilo potrebno.

Seljak je najbolji dužnik, najbolji platiša, i seljak rado odgovara svojim obavezama dok je on ikako u mogućnosti da tim obavezama odgovara. Ali vreme u kome se nalazimo, pad cena njegovim proizvodima, to je stvorilo takvu situaciju da su nastupile te teškoće. I, gospodo, nije to samo pitanje koje se u našoj zemlji postavlja. Vi ste videli da su mnoge druge države slične ekonomske strukture jednako to pitanje rešavale. Nismo mi izmislili zaštitu zemljoradnika, nego su prilike kod nas, kao i u drugim zemljama, nametnule odnosnim državama da predvide zaštitu za svoga zemljoradnika. Kod rešavanja na ovaj način toga problema, gospodo, ne može se govoriti je li to dobro ili je zlo, ako postoji nužda, ako je to rešenje diktat nužde. I mi smo zato morali predvideti ovaku zaštitu.

Prigovori koji se postavljaju protiv ovoga zakona, koji su se postavljali upravo onda kada je on bio donesen, ali koji se čine i sada kada se on produžuje, upućivali su se zbog toga što on ne zahvata problem privredne krize u njenom totalitetu, što se na ovaj način rešava samo jedno pitanje, upravo izuzima se iz kompleksa pitanja privredne krize jedan problem, i tu se, neću reći potpuno rešava, nego daje jedna zaštita koja nesumnjivo ima svojih reperkusija na druge privredne grane. Ali, gospodo, i u tim pitanjima treba da ocenimo i konstatujemo što je bitno. Bitno je, gospodo, to da nije ovaj zakon stvorio sve one teškoće koje se njemu danas pripisuju. Vi ste videli u celoj našoj javnosti da se u ovom momentu kod svih privrednih grana baca krivica za teškoće koje dotična grana ima na zaštitu zemljoradnika. Gospodo, to nije tačno; moramo da budemo objektivni. Privredna kriza ima svojih posledica. Privredna kriza je izazvala pad kupovne moći, i usled toga, razume se, da su trgovci u teškom položaju. Pa da i nije bilo Zakona o zaštiti zemljoradnika, oni bi bili u teškom položaju. To vredi, gospodo, i za industriju. Pa i bankarstvo nije došlo u krizu zbog Zakona o zaštiti zemljoradnika, nego nam je dobro poznato da je pre godinu dana, dok se još nije ni znalo o ovome zakonu, još onda nastupila navala ulagača, i da su banke, na žalost, zbog navale pojedinih ulagača na njihove šaltere, došle u izvesne teškoće. Ima mnogo, gospodo, i takvih slučajeva da su i banke koje takoreći nemaju nikakve veze sa zemljoradnicima, došle u teškoće i morale da zatraže upotrebu uredbe

na osnovu paragrafa 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika. Ja te stvari ističem zbog toga da stvar svedem na pravu meru. Ja ne zatvaram oči pred problemima koji se ovde nama postavljaju, pred tom privrednom i finansijskom situacijom u kojoj se mi nalazimo; ali, gospodo, ne može sve da se trpa na leđa ovome zakonu, niti da se kaže da je uzrok baš svemu tome to što seljak nije bio u mogućnosti da odgovara svojim obavezama.

Gospodo, da nismo doneli taj Zakon, stvarno bi stanje bilo isto takvo: seljak svejedno ne bi odgovarao svojim obavezama, jer ne bi mogao, a posledice toga bi bile na hiljade prodanih seljačkih domova. U tome bi, dakle, bio sav efekat, ako se ne bi preduzimale nikakve mere. Ovo je bilo, kao što sam na početku kazao, diktat nužde. Kad god mora da se interveniše u privrednim odnosima, onda to uvek izaziva izvesne teškoće. Ali poremećaj u privrednim prilikama u kojima se mi danas nalazimo, traži izvesne zahvate, traži državnu intervenciju. Pred nas se postavlja taj problem da ocenimo koje mere mogu da budu najbolje i najefikasnije, pa da ih preduzmemo da bi se popravilo u koliko se može sadanje stanje, a da se na drugoj strani ne izazovu teškoće i poremećaji. Najjednostavnije i najidealnije rešenje bi bilo, kad bismo mogli nekim čarobnim štapićem da podignemo cene seljačkim proizvodima na onaj nivo koji bi seljaku davao rentabilitet. Taj problem nije tako lako rešiti. Dobro je poznato da se sve države u tom pogledu trude i čine maksimalne napore, da se održavaju internacionalne konferencije, na kojima najsvetliji umovi i ekonomiste traže rešenje, ali je problem toliko težak, da se rešenje teško nalazi, i može se govoriti samo o tome da se postepeno nastoji da se ublaži, popravi i donekle bar oživi ceo privredni život.

Gospodo, ja sam smatrao za potrebno da iznesem ove neke napomene, da ne bi gospoda bila pod impresijom kao da je ovaj Zakon tako rdav, da je to takva nesreća što smo u aprilu doneli ovaj Zakon koji sad produžavamo. Ja ga, međutim, ne smatram nesrećom, ni tako rdavim, ali stoji da u njemu ima nedostataka koje treba izmeniti, i da ceo problem seljačkih dugova, odnosno zaštite zemljoradnika, treba ponovo uzeti u rešavanje i tražiti načina kojima bi se taj problem na široj bazi rešio. Drugim rečima, o zaštiti zemljoradnika ima da se rešava sa gledišta naših opštih privrednih i finansijskih prilika. I to je baza, to je idejna osnovka na kojoj Vlada sprema nov zakonski predlog koji će u skoro vreme doći na pretres pred Narodno predstavništvo; i tada će biti moguće da ocenimo i nademo pravu meru, pa da vidimo što seljak može da plaća, pa da to stvarno i plaća, i da u isto vreme bude zaštićen od izigravanja zakonskih propisa, da se ne desi da Zakon nareduje jedno, a da se u praksi sprovodi drugo. Uostalom, to je pitanje koje obuhvata čl. 2 ovog predloga, i u koliko bude još izneto nekih primedaba na taj član, ja ću biti slobodan da se na njih osvrnem. Međutim, u čl. 2 ne predviđa se ništa drugo nego sankcija za zakonske odredbe kakva postoji i u Zakonu od 19 aprila ove godine. Ja bih molio gospodu senatore da onako kako su primili ovaj zakonski predlog u načelu, izvole ga primiti i u pojedinostima.

Pretsednik dr. Ante Pavelić: Pošto nema više prijavljenih govornika, prelazimo na glasanje. Gospoda koja su za to da se čl. 1 primi, neka izvo-

le sedeti, a koja su protiv, neka izvole ustati. (Većina sedi) Objavljujem da je čl. 1 primljen. Molim g. izvestioca da izvoli pročitati čl. 2.

Izvestilac **Miloje Ž. Jovanović** čita čl. 2 (Vidi sast. XXXVIII).

Potpretsednik **Jovan Altiparmaković**: Stavljam na glasanje čl. 2. Gospoda koja su za to da se čl. 2 primi, izvoleće sedeti, a koja su protiv, izvoleće ustati. (Većina sedi). Objavljujem da je Senat primio čl. 2. — Izvolite čuti čl. 3.

Izvestilac **Miloje Ž. Jovanović** čita čl. 3. (Vidi sast. XXXVIII).

Potpretsednik **Jovan Altiparmaković**: Stavljam na glasanje čl. 3. Gospoda koja su za taj član, izvoleće sedeti, a koja su protiv, izvoleće ustati (Većina sedi). Objavljujem da je i čl. 3 primljen. — Na ovaj način Senat je primio i u pojedinostima predlog Zakona o produženju važnosti Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju.

Sad ćemo preći na konačno glasanje u celini. Molim g. sekretara da izvoli izvršiti prozivku gospode senatora. Gospoda koja su za to da se ovaj zakonski predlog primi i u celini, glasaće „za“, a koja su protiv toga, glasaće „protiv“.

Sekretar dr. **Vaso Glušac** proziva gospodu senatore koji su glasali ovako:

Alibegović Asim protiv; Alkalaj dr. Isak za; Arnaudović Šerif odsutan; Banjanin Jovo za; Bogojević Vasa za; Vidaković Antun odsutan; Vilović Osman odsutan; Vujić Pavle odsutan; Vukčević dr. Stanojlo za; Gavrića dr. Emilo protiv; Gavrilović dr. Bogdan za; Gaj Ljudevit za; Glušac dr. Vaso za; Gmajner dr. Ivan za; Grasl dr. Georg za; Gregorin dr. Gustav za; Desnica dr. Uroš odsutan; Dobrinić Petar odsutan; Dragović Milutin za; Dirlić Petar odsutan; Ivković dr. Momčilo za; Ilidžanović Dimitrije za; Jalžebetić Tomo za; Janković Stjepan za; Jovanović Ž. Miloje za; Karamehmedović dr. Hamdija odsutan; Kovačević Tomo za; Kostić Petar odsutan; Kostrenčić dr. Marko za; Kotur dr. Dura za; Krulj dr. Uroš za; Kukuljević-Sakcinski Fran za; Ljubibratić dr. Sava za; Mažuranić dr. Želimir protiv; Majstrovic dr. Ivan odsutan; Marjanović Milan odsutan; Mahmutbegović Sefedin odsutan; Mičić dr. Mića odsutan; Mihaldžić Stevan za; Muftić Salem odsutan; Nešković Jovan za; Novak dr. Fran za; Obradović Paja za; Pavelić dr. Ante za; Ploj dr. Miroslav odsutan; Popović Daka za; Popović

Matija za; Popović Milan za; Ravnihar dr. Vladimir za; Radovanović Krsta za; Radulović Marko za; Rajar dr. Janko za; Rožić dr. Valentin za; Samurović Janko za; Simonović Milan odsutan; Smiljanić Krsta za; Stanković Jovan za; Stanković dr. Radenko za; Sulejmanović dr. Džafer za; Teslić Petar protiv; Timotijević Kosta odsutan; Tomašić dr. Ljubomir za; Tomić Svetozar za; Trinajstić dr. Dinko odsutan; Ubavić Pavle odsutan; Frangeš dr. Oton odsutan; Hadži Bošković Trajko za; Hadži Ristić Spira za; Hribar Ivan protiv; Cvetković Jordan za; Cerović Gavrilo odsutan; Sverljuga dr. Stanko odsutan; Šilović dr. Josip odsutan; Šola Atanasije protiv; Šuperina dr. Benjamin odsutan.

Posle glasanja.

Potpretsednik **Jovan Altiparmaković**: Gospodo senatori, izvolite čuti rezultat glasanja. Glasalo je svega 51 senator, od kojih 45 „za“, a 6 „protiv“.

Prema tome, objavljujem da je Senat primio konačno u celini predlog Zakona o produženju važnosti Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju.

Ovim je, gospodo, iscrpljen dnevni red. Sa vašim pristankom ja ću zaključiti ovu sednicu, a iduću zakazujem za sutra, u 4 časa posle podne, sa sledećim dnevnim redom:

1) Pretres izveštaja Odbora o predlogu Zakona o ugovoru o socijalnom osiguranju, zaključenom u Beču 21 jula 1931 god. između Kraljevine Jugoslavije i Republike Austrije;

2) Pretres izveštaja Odbora o predlogu Zakona o konvenciji o prinudnom ili obaveznom radu, usvojenoj od opšte konferencije međunarodne organizacije rada Društva naroda u Ženevi;

3) Pretres izveštaja Odbora o predlogu Zakona o trgovinskom ugovoru između Kraljevine Jugoslavije i Republike Austrije i

4) Pretres izveštaja Odbora o predlogu Zakona o sporazumu uz ugovor o trgovini i plovidbi između Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Italije.

Prima li Senat ovaj dnevni red? (Prima). Objavljujem da je predloženi dnevni red primljen.

Ovu sednicu zaključujem, i molim g. g. senatore, članove ovih Odbora, da posle sednice ostanu radi konstituisanja.

— Sednica je zaključena u 17,30 časova —